

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

16 декември 1993 година*

„Директива относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател – Приложно поле – Гаранционна институция”

По дело C-334/92

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда, в приложение на член 177 от Договора за ЕИО от страна на Tribunal Superior de Justicia, Catalonia (Испания), по производството висящо пред този съд между

Teodoro Wagner Miret

ищец,

и

Fondo de Garantía Salarial

ответник

относно тълкуването на Директива 80/987/ЕИО на Съвета от 20 октомври 1980 г. за сближаване на законодателствата на държавите-членки относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател (ОВ, L 283, 1980 г., стр. 23), изменена с Директива 87/164/ЕИО на Съвета от 2 март 1987 г. (ОВ, L 66, 1987 г., стр. 11),

СЪДЪТ (пети състав),

в състав: г-н J.C. Moitinho de Almeida, председател на състав, г-н D.A.O. Edward, R. Joliet, г-н G.C. Rodríguez Iglesias и г-н F. Grévisse, съдии,

генерален адвокат: г-н C.O. Lenz,

секретар: г-н H.A. Rühl, главен администратор,

като има предвид писмените становища, представени:

- за г-н T. Wagner Miret, представляван от адв. F. Varela Castro, адвокатска колегия Барселона,

- за Комисията на Европейските общности, от г-жа K. Banks и г-жа B. Rodríguez Galindo, членове на Правната служба, в качеството на представители,

предвид изложеното в доклада за съдебното заседание,

* Език на производството: испански.

след като изслуша становищата на Комисията в съдебното заседание от 15 юли 1993 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 15 юли 1993 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С определение от 31 юли 1992 г., регистрирано в секретариата на Съда на 4 август 1992 г., Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (Върховният съд на Каталуня, Испания), е поставил на Съда, по силата на член 177 от Договора за ЕИО, преюдициални въпроси относно тълкуването на Директива 80/987/ЕИО на Съвета от 20 октомври 1980 г. за сближаване на законодателствата на държавите-членки относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател (ОВ L 283, 1980 г., стр. 23, наричана по-нататък „Директива за неплатежоспособността на работодателите“), изменена с Директива 87/164/ЕИО на Съвета от 2 март 1987 г. (ОВ L 66, 1987 г., стр. 11).

2. Тези въпроси са възникнали в хода на производството, в което г-н Wagner Miret, член на висшия ръководен персонал на предприятие, което е изпаднало в неплатежоспособност, иска изплащане на неизплатените възнаграждения от Fondo de Garantía Salarial.

3. Директивата за неплатежоспособността на работодателите, задължава държавите-членки да приемат необходимите мерки с цел гаранционните институции да гарантират изплащането на работниците и служителите на неуредените вземания в случай на неплатежоспособност на техния работодател.

4. По испанското законодателство е бил създаден гаранционен фонд с член 33 Ley 8/80, Estatuto de los Trabajadores, от 10 март 1980 г. (Закон относно статута на работниците и служителите, наричан по-нататък „Статута на работниците и служителите“), т.е. преди да бъде приета Директивата за неплатежоспособността на работодателите.

5. При присъединяването си към Европейските общности Кралство Испания не е счело за необходимо да изменя националното си законодателство, за да го приведе в съответствие с тази директива.

6. От представените пред Съда документи е видно, че испанските съдилища са заели становището, че закрилата, установена с член 33 от Статута на работниците и служителите, не се прилага по отношение на висшия ръководен персонал. Член 15 от Кралски декрет № 1382/85 г. от 1 август 1985 г. относно гаранциите за висшия ръководен персонал, не прави позоваване на тази разпоредба. От друга страна, решенията на испанските съдилища не са единни по въпроса, дали висшият ръководен персонал може да претендира за такава защита на основание на Директивата за неплатежоспособността на работодателите.

7. Г-н Wagner Miret, член на висшия ръководен персонал на SEP Catalana SA, е бил уволнен по процедурата за „съкращения“, разрешена на 24 ноември 1989 г. от

началника на Местното управление на труда в Управлението на труда на Автономната общност Каталуня. След като компанията е била обявена в неплатежоспособност, той е завел иск пред Juzgado de lo Social № 27, Барселона, за събиране по съдебен път на неизплатените заплати за м.октомври и м.ноември 1989 г., както и на съответните обезщетения за прекратяване на трудовото правоотношение. Техният общ размер е възлизал на 434 880 ESP. С решение от 18 декември 1991 г. това искане е било отхвърлено на основание, че той е бил член на висшия ръководен персонал.

8. След това ищецът е обжалвал решението пред Tribunal Superior de Justicia de Cataluña, който е отнесъл следните въпроси до Съда:

а) Директива 80/987/ЕИО от 20 октомври 1980 г. прилага ли се към всички работници и служители с изключение на тези, посочени в приложението към упоменатата Директива (87/164/ЕИО от 11 март 1987 г.)?

б) С оглед на това, че Испания не е включила в приложението на Директива 87/164/ЕИО от 11 март 1987 г., което допълва първоначалното приложение след присъединяването на Испания към Общността, конкретно изключение относно висшия ръководен персонал, могат ли такива лица да бъдат изключени от общото прилагане на гаранциите, предвидени в Директива 80/987/ЕИО?

в) В случай че гаранциите по Директива 80/987/ЕИО се прилагат към висшия ръководен персонал в Испания, следва ли конкретното им прилагане да се извършва от органът, който е предвиден за всички останали работници и служители (Fondo de Garantía Salarial) или като обезщетение, платимо директно от държавата?

По първите два въпроса

9. С първите два въпроса националният съд пита по същество, дали членовете на висшия ръководен персонал могат да бъдат изключени от обхвата на Директивата за неплатежоспособността на работодателите, тъй като те не са включени в раздел I на приложението към тази директива.

10. Директивата за неплатежоспособността на работодателите се прилага, съгласно член 1, параграф 1 от нея, към вземания на работници и служители, произтичащи от трудови договори или трудови правоотношения срещу работодатели, които са в състояние на неплатежоспособност. Все пак, член 1, параграф 2 разрешава на държавите-членки да изключат „вземания на някои категории работници и служители от обхвата на Директивата, по силата на специалния характер на трудовия договор или трудовото правоотношение на работника или служителя или поради съществуването на други форми на гаранция, осигуряваща закрила на работника или служителя, равностойна на тази произтичаща от Директивата”. Списък на изключените категории работници и служители е даден в раздел I на приложението към Директивата.

11. Независимо от това, според член 2, параграф 2 от Директивата определението на „работник или служител” е това по националното законодателство.

12. Следователно Директивата за неплатежоспособността на работодателите е предвидена да се прилага към всички категории работници и служители, както това е

определено по националното законодателство на държава-членка, с изключение на тези, изброени в приложението към Директивата.

13. Като е използвало възможността, предвидена в член 1, параграф 2 от Директивата, Кралство Испания е поискало изключването на домашните прислужници, наети от физическо лице. Това изключение е включено в раздел I на приложението към Директивата за неплатежоспособността на работодателите, изменена във връзка с присъединяването на Кралство Испания, с Директива 87/164 от 2 март 1987 г. За разлика от това, Кралство Испания не е поискало включване на категорията висш ръководен персонал в раздел I на приложението.

14. Следователно отговорът на първите два въпроса следователно трябва да гласи, че висшият ръководен персонал не може да бъде изключен от обхвата на Директива 80/987/ЕИО на Съвета от 20 октомври 1980 г. за сближаване на законодателствата на държавите-членки относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател, изменена с Директива 87/164/ЕИО на Съвета от 2 март 1987 г., когато по националното законодателство те са определени като работници или служители и не са включени в раздел I на приложението към Директивата.

По третия въпрос

15. С третия си въпрос, националният съд пита по същество, дали работници или служители от висшия ръководен персонал имат право по силата на Директивата за неплатежоспособността на работодателите да искат изплащане на сумите, дължими като заплати от гаранционния орган, създаден по националното законодателство за другите категории работници или служители, или ако нямат право на това, дали те имат право да искат въпросната държава-членка да ги обезщети за загубите и вредите, претърпени в резултат на невъвеждането на Директивата по отношение на тях.

16. На първо място следва да бъде отбелязано, че Кралство Испания не е създадо друга гаранционна институция освен Fondo de Garantía Salarial.

17. Второ, в решението си от 19 ноември 1991 г. по дело *Francovich и други* (С-6/90 и С-9/90, Recueil, стр. 1-5357), Съдът е постановил (точка 25), че държавите-членки разполагат по силата на член 5 от Директивата за неплатежоспособността на работодателите, с широка свобода относно организирането, функционирането и финансирането на гаранционните институции. Съдът е направил заключение (точка 26), че въпреки че разпоредбите на Директивата да достатъчно точни и безусловни по отношение на определянето на лицата, които имат право на гаранция и по отношение на съдържанието на тази гаранция, тези елементи не са достатъчни да позволят на лицата да се осланят срещу държавата на тези разпоредби пред националните съдилища.

18. По-конкретно, по отношение на въпроса повдигнат от националния съд, следва да бъде отбелязано, че Директивата за неплатежоспособността на работодателите не задължава държавите-членки да създадат единна гаранционна институция за всички категории и следователно да включат висшия ръководен персонал в обхвата на гаранционната институция създадена за другите категории работници и служители. Член 3, параграф 1 оставя на държавите-членки да приемат необходимите мерки за

осигуряване на това, гаранционните институции да гарантират изплащането на неуредените вземания на работниците и служителите.

19. От така предоставената свобода на държавите-членки следва да бъде направено заключението, че висшият ръководен персонал не може да се позовава на Директивата за да иска изплащане на сумите, дължими като заплати от гаранционната институция, създадена за други категории работници и служители.

20. Трето, следва да се има предвид, че когато тълкува и прилага националното право, всеки национален съд е длъжен да предположи, че държавата е имала намерение да изпълни изцяло задълженията, произтичащи от съответната директива. Както Съдът е постановил в Решението си от 13 ноември 1990 г, по дело *Marleasing* (C-106/89, *Receuil*, стр. I-4135, точка 8), като прилага националното законодателство, независимо от това дали въпросните разпоредби са били приети преди или след Директивата, националният съд, призован да го разтълкува, трябва да направи това, доколкото е възможно, в светлината на формулировката и целта на Директивата, за да бъде постигнат резултата, целен с нея и по такъв начин да се съобрази с член 189, параграф 3 от Договора.

21. Принципът на тълкуването в съответствие с директивите следва да бъде спазван по специално, когато националният съд разглежда, както е в настоящия случай, дали разпоредби на националното законодателство, предшестващи въпросната директива, отговарят на нейните изисквания.

22. Доколкото е видно от постановлението за препращане, националните разпоредби не могат да бъдат разтълкувани по начин, който отговаря на Директивата за неплатежоспособността на работодателите и следователно не разрешават на висшия ръководен персонал да се ползва с гаранциите, които тя предвижда. Ако случаят е такъв, от решението по делото *Francovich*, цитирано по-горе, следва, че въпросната държава-членка е длъжна да ги обезщети за загубите и вредите, претърпени в резултат на невъвеждането на директивата по отношение на тях.

23. Следователно отговорът на третия въпрос следва да гласи:

а) работници и служители от висшия ръководен персонал нямат право по силата на Директива 80/987 да искат изплащане на суми, дължими им като заплата от гаранционна институция, създадена по националното право за другите категории работници и служители;

б) в случай че националното право не дава право на работници и служители от висшия ръководен персонал да се възползват от гаранциите, които Директивата предвижда, дори и когато то е разтълкувано в светлината на тази директива, такива работници и служители имат право да искат съответната държава да ги обезщети за загубите и вредите, претърпени в резултат от невъвеждане на Директивата по отношение на тях.

По съдебните разноски

24. Разноските, направени от Комисията на Европейските общности, която представи становище пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от

обичайния ход на производството пред препращата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси.

По изложените съображения, Съдът (пети състав) реши;

като се произнася по въпроса, отправен от Tribunal Superior de Justicia de Cataluña, с постановление от 31 юли 1992 г.:

1. Висшият ръководен персонал не може да бъде изключен от обхвата на Директива 80/987/ЕИО на Съвета от 20 октомври 1980 г. за сближаване на законодателствата на държавите-членки относно закрилата на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на техния работодател, изменена с Директива 87/164/ЕИО на Съвета от 2 март 1987 г., когато по националното законодателство те са определени като работници или служители и не са включени в раздел I на приложението към Директивата.

2. а) По силата на Директива 80/987 работници и служители от висшия ръководен персонал нямат право да искат изплащане на суми, дължими им като заплата от гаранционна институция, създадена по националното право за другите категории работници и служители.

б) В случай че националното право не дава право на работници и служители от висшия ръководен персонал да се възползват от гаранциите, които Директивата предвижда, дори и когато то е разгълкувано в светлината на тази директива, такива работници и служители имат право да искат съответната държава да ги обезщети за загубите и вредите, претърпени в резултат от невъвеждане на Директивата по отношение на тях.

Подписи